

Varantların Temel Bileşenleri Nelerdir?

Bir varantın değerini ve davranışını belirleyen birkaç temel bileşen vardır. Varantların nasıl fiyatlandığını ve yatırımcıya ne tür haklar sunduğunu anlamak için bu temel kavramlara hakim olmak gerekmektedir.

Dayanak Varlık Nedir?

Dayanak varlık, varantın bağlı olduğu finansal varlıktır. Çoğunlukla bir hisse senedi, endeks, döviz ve emtia gibi yatırım araçlarından oluşur. Varantın değeri büyük ölçüde dayanak varlığın piyasa fiyatına bağlıdır.

Vade Nedir?

Varantın vadesi sözleşmenin son işlem tarihini ifade eder. Bu tarihten sonra varant kullanılamaz ve işlem görmez. Yatırımcı, vade tarihine kadar varantı satabilir veya varantın sağladığı hakkı kullanabilir. Vade sonunda karda olan varantlar uzlaşma yöntemi çerçevesinde değere dönüşürken zararda kalan varantlar değersiz olarak sona erer.

Kullanım Fiyatı Nedir?

Kullanım fiyatı, varantın dayanak varlığı için alım veya satım hakkı tanıdığı önceden belirlenmiş fiyat seviyesidir. Dayanak varlığın piyasa fiyatı vade sonunda kullanım fiyatına göre daha avantajlı bir konumdaysa (alım varantı için piyasa fiyatı kullanım fiyatının üstünde, satım varantı için altında) varant karda olur. Aksi durumda varantın sağladığı hak değersiz kalır.

Delta Nedir?

Delta, varantın fiyatının dayanak varlığın fiyat hareketlerine duyarlılığını gösteren metriktir. Teknik olarak delta, dayanak varlık fiyatı 1 birim (örneğin 1 TL) değiştiğinde varant fiyatının yaklaşık ne kadar değişeceğini ifade eder. Örneğin delta 0,5 ise dayanak varlık fiyatındaki her 1 TL artış için varant fiyatı yaklaşık 0,5 TL artar (alım varantı için pozitif delta, satım varantı için genellikle negatif delta söz konusudur). Delta değeri 0 ile 1 arasında değişkenlik gösterir.

Prim Nedir?

Varantın primi varantı satın almak için ödenen bedeldir. Yatırımcının söz konusu varant için katlandığı maliyeti temsil eder ve aynı zamanda varant yatırımındaki maksimum zarar tutarını oluşturur. Kâr/zarar hesabı yapılırken, varsa elde edilen kazançtan bu prim düşülmelidir.

Teta Nedir?

Teta, varantın zaman geçtikçe kaybettiği değeri ifade eder. Varantların yapısı gereği, vade yaklaştıkça zaman değeri azalır ve bu durum fiyat üzerinde aşağı yönlü baskı oluşturur. Diğer tüm faktörler sabit kalsa bile, sadece zamanın ilerlemesiyle varantın değeri düşebilir. Bu nedenle, yatırımcılar varantları uzun süre elde tutarken zamanın aleyhlerine işlediğini unutmamalıdır.

Çarpan Nedir?

Çarpan, varantın kaç adet dayanak varlığı temsil ettiğini gösteren katsayıdır. Örneğin çarpanı 0,1 olan bir varant, her bir adet varantın 0,1 adet dayanak varlığı karşılık geldiği anlamına gelir. Bu oran, varant fiyatının dayanak varlık fiyatına göre neden daha düşük olduğunu açıklar ve getiri hesaplamalarında dikkate alınmalıdır.

Delta, teta, örtük oynaklık, kullanım fiyatı ve vade gibi varant terimlerini öğrenmek için sözlük sayfamızdan yararlanabilirsiniz. Bilmediğiniz kavramları hızlıca incelemek için Sözlük sayfasını ziyaret edin.